

Катериана Аневска
Скопје

ХИПАТИЈА ОД АЛЕКСАНДРИЈА

Хипатија од Александрија (370-415) била грчка научничка и прва историски позната жена која се занимавала со математика, астрономија и филозофија. Од нејзините списи ништо не е сочувано и малку со сигурност се знае за нејзиниот живот. Имено, записите за оваа научничка се често нејасни и неусогласени, освен за тоа како на драматичен начин го изгубила животот, настан кој сигурно влијаел нејзиното име да биде запаметено во историјата.

Таткото на Хипатија, Теон, бил математичар и астроном во музејот на Александрија. Најверојатно Хипатија таму го стекнала своето образование кое вклучувало математика и астрономија, како и обуката во неоплатонското училиште. Се смета дека напишала математички книги кои содржеле коментари за Конусните пресеци на Аполониј од Перга, како и коментари за Диофант. Предавала астрономија и математика, а држела часови и за филозофските учења на Платон и Аристотел. Предавала во Александрија, а меѓу нејзините ученици бил и Синесија, покасноепископ во Пролемаис, кој пишувал за знаењата од механика и техника кои на Хипатија ги демонстрирала кога му нпомалгала да го осмисли хидрометарот и сребрениот астралаб (астрономски уред кој настанал во античкиот период и кој е заснован на стереографската проекција).

За време на животот на Хипатија Римското царство преминувало во христијанство и состојбата во Александрија била конфузна, пропратена со многу спротиставени идеи. Иако старите пистели не се сложуваат за причините за нејзиното убиство, сепак има консензус за тоа дека Хипатија ја нападнала толпа и ја убила. Една од причините кои се наведуваат за ваквото насилство е дека неа како неоплатонист христијанските фанатици ја сметале за опасна. Други извори сметаат дека таа била близок пријател на Орест, римскиот префект во Египет кој како нејзин поранешен ученик се потпираше на нејзиното мислење, па така Хипатија се нашла во виорот на политичките борби.

Александрија

Нападот на Хипатија се случил во 415-та година на улиците на Александрија. Разбеснетата толпа приврзаници на александрискиот патријарх Кирил ја симнала од колата која минувала, ја соблекла гола, ја одвлекла до блиската црква и дивјачки ја убила. Инспираторот на овој невиден злочин, патријархот Кирил, веќе бил познат по антисемитизмот со организираниот прогон на александriskите Евреи, а во спорот со патријархот Несторие во Ефес во 431-та година успеал за својот противник да издејствува општа анатема и прогласување за еретик.